

Høring av søknad om bygging av Bøen III kraftverk og regulering av Kaldavatnet - Hjelmeland kommune i Rogaland

Området som Kaldavatnet ligger i, er klassifisert som "viktig friluftsområde" (naturbase faktaark) og som "ganske inngrepsfritt".

Naturvernforbundet i Rogaland har over to dager befart vassdraget fra inntak Bøen II til østre ende av Kaldavatnet, samt traseer for kabelgrøft, turbinledning og mulige veitraseer.

I kommunal plan er området regulert til LNF og en stor del er definert som inngrepsfritt naturområde (INON-område sone 2) som utbyggingsplanen vil redusere med ca 3 km².

Det er fra før anlagt veg som stopper ca 700 m fra utløpet av Kaldavatnet. Denne vegen er i søknaden planlagt å forlenges til damstedet. Med mer veg blir det mer trafikk og forstyrrelser, selv om det er bomveg.

Dammen som skal regulere Kaldavatnet 2 meter (0,5 opp og 1,5 ned) blir godt synlig og representerer et større og tydelig inngrep i naturlandskapet. Langs strandlinja vil reguleringen gi en stor utvasket sone. Disse inngrepene vil forårsake en stor endring i landskap og forstyrre og ødelegge det meste av opplevelsen som inngrepsfri natur.

I strandsonen vil insekter og bunndyr bli sterkt skadelidende når vannstanden varierer og bølgene spyle slam og sand ut på dypere vatn. Det vil over tid gi negativ virkning i mattilgangen for ørret og ål.

Ål er rødlistet og krever særlig beskyttelse mot forringelse av levevilkårene.

Vannføringen i Bønaråna blir regulert til minstevannføringer på 25 og 45 liter pr sekund. Den reduserte vannføringen er ikke nok til å opprettholde samme levevilkår som eksisterer i dag for insekter, fisk, ål, fossefall, dyr som vannspissmusa og annet.

Sterkt redusert vannføring vil også påvirke fuktigheten langs det regulerte vassdraget utover selve elveløpet. Det igjen vil gi endringer i hva som vokser og lever der.

På avstand er enkelte partier av vannføringen i elva skjult av stein og blokk. Men i og rundt elveløpet er elva alltid fullt synlig og er et dynamisk levende vannmiljø med fosser og kulper. Fravær av naturlig vannføring vil bli merkbart.

Planen for tiltaket konkluderer med at det blir sjelden overløp fra dammen. Det resulterer i at de aller fleste flommer uteblir og det kan gå mange år mellom hver flom. Men elveleiet og elv trenger naturlige flommer for å holde bunnvegetasjon fornyet og intakt uten gjengroing.

Kraftstasjonen er planlagt i overkanten av et flatt område med myr, Røglemyrane, der elva svinger seg i dype og rolige loner. Dette området strekker seg nedover myrene i ca 700 m til inntak av Bøen II, men er ikke beskrevet i søknaden. Med regulert vannføring uten naturlige flommer vil elveleiet gro til og vegetasjonen endre seg også her.

I denne stille delen av Bønardalen vil forstyrrende lyd fra kraftstasjonen høres godt, døgnet rundt.

Det omsøkte tiltaket føyer seg inn i "bit-for-bit" nedbygging og arealendring som påfører naturmangfoldet stadig mer alvorlige skader. Vassdrag er en særlig viktig del av naturarealene. Utbygging vil gi lite ny kraft og ulempene for naturen er vesentlig større enn fordeler for samfunnet.

Istedenfor å bygge ut ny kraft er det langt bedre å benytte ENØK-arbeidet for å frigjøre elektrisitet brukt til oppvarming.

Kunnskapen om naturmangfoldet i dag gir ikke rom for mer arealendring. Vi vet nå at antallet arter, av alle slag, og antallet individer i hver art minsker fort og står i fare for å forsvinne helt i løpet av noen få generasjoner.

Årsaken er i hovedsak arealendring og forstyrrelser påført fra menneskelig aktivitet. Vassdragene er særlig utsatt for påvirkningene. Denne utviklingen kan føre til kollaps i naturmangfoldet da det meste henger sammen og virker sammen.

Situasjonen med negativ utvikling av naturmangfoldet er blant annet varslet av forskere i FNs naturpanel og burde også være kjent for alle myndigheter som behandler søknader, som Bøen III.

En følge av ny kunnskap om hurtig endring i naturen, krever at all vurdering av naturskadene må legges opp til "føre var" prinsippet for å kunne fange opp reelle virkninger og skader. Derfor bør ikke dagens håndbøker og maler for naturvurderinger legges til grunn uten videre.

Naturvernforbundet mener at kunnskap og forskning beviser at skadene med flere utbygginger, gir langt større negative virkninger enn eventuelle fordeler i dag. Og det er de kommende generasjoner som vil merke de negative konsekvensene.

Signerte og forpliktende avtaler mellom FN og Norge sier at vi skal verne naturareal. Omsøkt tiltak vil skade natur og arts mangfold og representerer et brudd på avtalene.

Naturvernforbundet vil fraråde at det blir gitt konsesjon til omsøkte Bøen III kraftverk.

Mvh

Naturvernforbundet i Rogaland

Hallgeir Langeland

Styreleder

Rune Folkvord

Vassdragsvernutvalget

Erik Thoring

Daglig leder

